

Sananselitystä

Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi. Tämä jakso alkaa 3. sunnuntaista ennen paastonaikaa 12.2. ja päättyy toiseen pääsiäispäivään 17.4.

Ansaitsematon armo

3. SUNNUNTAI ENNEN PAASTON-
AIKAA (SEPTUAGESIMA) 12.2.
FIL. 3:7–14; 5. MOOS. 7:6–8

Septuagesima-sunnuntain epistolassa kuulemme apostoli Paavalin sanoja, joita hän kirjoittaa vankilasta, todennäköisesti Kesareasta. Sunnuntain epistolateksti alkaa keskeltä Paavalin ajatuskulkua: ”Mutta kaiken tämän, mikä oli minulle voittoa, olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi.” (Fil. 3:7) Minkä Paavali oli lukenut tappioksi? Ennen lukukappaleen alkua Paavali oli kirjoittanut: ”Minut on kahdeksantena päivänä ympärileikattu, olen syntyperäinen israelilainen, Benjaminin heimoa, heprealainen heprealaisista vanhemmista. Lain noudattajana olin fariseus, intoni ja kiivauteni osoitin vainoamalla seurakuntaa, lakiin perustuva vanhurskauteni oli moitteeton.” (Fil. 3:5–6) Paavali oli malliesimerkki lakihurskaasta juutalaisesta miehestä. Hänet oli lain mukaisesti ympärileikattu, hän tunsu tarkkaan benjaminilaisen sukutaustansa, hänet oli nimetty Sauliksi Israelin ensimmäisen kuninkaan mukaan, hän oli puhdasverinen juutalainen. Paavali kuului fariseusten koulukuntaan, ja kuten Apostolien teoista voi lukea, hän vainosi kiivaasti kristittyjä (Apt. 9). Mutta kaiken tämän Paavali luki itselleen tappioksi. Miksi?

”Pidän todella sitä kaikkea pelkkänä tappiona, sillä Herrani Kristuksen Jeesuksen tunteminen on minulle arvokkaampaa kuin mikään muu. Hänen tähtensä olen menettänyt kaiken, olen heittänyt kaiken roskana pois, jotta voittaisin omakseni Kristuksen ja jotta kävisi ilmi, että kuulun hänelle.” (Fil. 3:8–9) Jeesuksen tunteminen voittoa kaiken edellä sanotun ja tekee sen mitättömäksi. Jeesuksen seuraaminen ei ole mahdollista, jos ihminen pitää jotakin

muuta tärkeämpänä kuin Jeesusta. Paavalin kohdalla lakihurskaus, Mooseksen lain pilkkuntarkka noudattaminen, oli ollut hänen elämänsä tärkein sisältö. Nyt Paavali tunnustaa tämän hurskautensa pelkäksi ”roskaksi”. Tässä kohden suomenkielinen käännös silottelee apostolin rajuja sanavalintoja: tarkkaan ottaen kreikan sana *skybalon* tulisi kääntää sanalla ”sonta”. Niin arvotonta, jopa vastenmielistä tuo vanha elämä on Paavallille nyt.

”Näin minulla ei enää ole mitään omaa, lain noudattamiseen perustuvaa vanhurskautta, vaan se vanhurskaus, jonka perustana on usko Kristukseen ja jonka Jumala antaa sille, joka uskoo.” (Fil. 3:9) Paavalin uusi vanhurskaus, Jumalalle kelpaaminen, perustuu yksinomaan Kristukseen. Paavali julistaa uskonvanhurskautta, ei lakivanhurskautta. Kristitty kelpaa Jumalalle, koska Kristus on tuonut ristillä yhden ainutkertaisen sovitusuhrin. Tähän Kristuksen uhrikuoletaan turvautuminen on uskoa. Mutta myös itse usko on Jumalan lahja. Jumala lahjoittaa uskon kenelle tahtoo ja milloin tahtoo. Usko on siis täysin Jumalan lahja. Niin myös Jumala valitsi Paavalin yksin armosta. Niin Jumala valitsi Israelin kansan yksin armosta. Jumalan valinta perustuu rakkauteen, kuten VT:n luku-kappaleessa sanotaan: ”Herra rakasti teitä...” (5. Moos. 7:8)

”Minä tahdon tuntea Kristuksen ja hänen ylösnousemisensa voiman ja tulla hänen kaltaisekseen osallistumalla hänen kärsimyksiinsä ja kuolemaansa. Ehkä silloin saan myös nousta kuolleista.” (Fil. 3:10–11) Paavalia painoi raskaasti hänen koko elämänsä ajan se tosiasia, että hän oli vainonnut Kristusta, kuten aikanaan hänen kaimansa ja esi-isänsä kuningas Saul oli vainonnut Daavidia. Vaikka Paavali oli suuri uskonvanhurskauden opettaja, myös hän itse koki epäilyksiä:

”Ehkä silloin saan myös nousta kuolleista.” Jokaisen kristityn on ymmärrettävä, että taivasmatka on vielä kesken, eikä vielä olla perillä. Näin ollen kristityn elämä on kilvoitusta loppuun asti: ”En tarkoita, että olisin jo saavuttanut päämääräni tai jo tullut täydelliseksi. Mutta pyrin kaikin voimin saavuttamaan sen, kun kerran Kristus Jeesus on ottanut minut omakseen.” (Fil. 3:12) Paavali opettaa yhtä aikaa uskonvanhurskautta ja kilvoittelua. Uskonvanhurskaus tulee ensin ja se on pelkkää lahjaa. Tästä pelastettuna olemisesta käsin, rakkaudesta ja rauhasta käsin, kristitty alkaa kilvoitella. Kilvoittelu on taistelua kristityssä edelleen asuvaa syntistä ”lihaa” kohtaan. Lihallalla tarkoitetaan perisynnistä johtuvia pahoja himoja, joita ihminen on täynnä aina hautaan asti.

”Veljet, en katso vielä päässeeni siihen asti. Vain tämän voin sanoa: jättäen mielestäni sen, mikä on takanapäin, ponnistelen sitä kohti, mikä on edessä. Juoksen kohti maalia saavuttaakseni voittajan palkinnon, pääsyn taivaaseen. Sinne Jumala kutsuu Kristuksen Jeesuksen omat.” (Fil. 3:13–14) Kristitty voi tehdä kuten Paavali, ja jättää mielestään pois sen, mikä on takanapäin, eli siis menneet synnit. Näin kristitty saa tehdä, sillä Kristuksessa kaikki synnit ovat kerta kaikkiaan anteeksi annetut. Kristitty voi kääntää katseensa kohti edessä olevaa, kohti maalia, kohti taivasta. Vaikka maan päällä kristityn elämä on kuin rankkaa urheilukilpailua, niin voittajan palkintoa, taivasta, ei anneta kristitylle kuitenkaan kilpailusuorituksen perusteella: ”Sinne Jumala kutsuu Kristuksen Jeesuksen omat.” Taivaaseen tullaan kutsuttuina, Jeesuksen omina. Kutsuttu ja taivaskelpoinen kristitty on kasteensa ja uskonsa kautta. ●

Marko Turunen

TM, Perustan toimitussihteeri

Jumalan sanan kylvä

2. SUNNUNTAI ENNEN

PAASTONAIKAA (SEXAGESIMA) 19.2.

1. KOR. 3:7–15

Sexagesima-sunnuntain UT:n lukukappaleessa apostoli Paavali antaa ensin maanviljelys- ja sitten rakennusohjeita. Sanankuulijat ovat vertauskuvallisessa puheessa milloin ”Jumalan pelto”, milloin ”Jumalan rakennus”.

Jumalan sanaa kylvetään kuin siementä peltoon. Kerran joku kylvää ensimmäisen sanan ja myöhemmin joku toinen kastelee tätä kylvää jälleen uudella sanalla. Ihmisen elämän aikana häntä työstävät monet kylväjät ja monet kastelijat. Mutta viljan kasvu on yksinomaan Jumalan kädessä. Kaikissa ihmisissä kylvetty sana ei tuota hedelmää, jotkut torjuvat heille tarjotun pelastuksen. Toiset taas ottavat sen vastaan ja näin sato kypsyy. Sadon onnistuminen ei ole istuttajan tai kastelijan kädessä: ”Istuttaja ei siis ole mitään, ei myöskään kastelija.” (3:7) Vaikka toisaalta peltotyömies, sananjulistaja, ei ole mitään, samanaikaisesti hän kuitenkin on Jumalan työtoveri: ”Me olemme Jumalan työtovereita.” (3:9) Tämä on rohkaiseva kuva jokaiselle hengellisen työn tekijälle: hän ei ole itse tulostavasti, mutta hän on silti Jumalan työtoveri. Hän saa käydä työhönsä luottaen sadon Herraan.

Toinen kuva, jota Paavali käyttää, on rakennustyömaa: ”Jumalalta saamani armon mukaan olen taitavan rakentajan tavoin laskenut perustuksen, jolle joku toinen rakentaa. Mutta kukin katsokoon, miten rakentaa.” (3:10) Jokainen sananjulistaja on kuin rakennusmies, joka rakentaa yhden osan rakennuksesta. Yksi raivaa kivet tontilta, toinen valaa kivijalan, kolmas pystyttää rakennuksen rungon, neljäs pystyttää seinät, viides katon. Myöhemmin ehkä joku korjailee taloa sieltä täältä tai laajentaa sitä. Apostoli kuitenkin va-

roittaa hutiloinnista: itse kunkin rakentajan tulee olla tarkka työssään. On käytettävä ainoastaan parhaita materiaaleja. Rakennus tulee rakentaa nimittäin puhtaalla Jumalan sanalla. Onneksi rakennuksella on vankka perustus: ”Perustus on jo laskettu, ja se on Jeesus Kristus. Muuta perustusta ei kukaan voi laskea.” (3:11) Tälle hyvälle perustalla sitten eri tasoiset rakennusmiehet asettavat kyhäelmiään: ”Rakennetaanpa tälle perustukselle kullasta, hopeasta, jalokivistä, puusta, heinistä tai oljista, aikanaan tulee ilmi, mitä kukin on saanut aikaan. Tuomiopäivä sen paljastaa: se päivä ilmestyy tulenliekeissä, ja tuli koettelee, millainen itse kunkin aikaansaannos on.” (3:13) Jotkut rakentajat käyttävät ala-arvoista rakennusmateriaalia – jotkut teologit ja saarnaajat levittävät hyvin heikkoa tai harhaista teologiaa. Toiset rakentajat rakentavat suorastaan kullasta: heidän tekemänsä rakennus on arvokas ja kaunis, heidän opetuksensa on rakentavaa ja luotettavaa.

Kerran nimittäin tulee rakennustarkastus, ja se on astetta rajumpi: rakennus koetellaan tulessa. Huonot materiaalit palaavat silloin pois ja vain pysyvät materiaalit kestävät. Voi olla, että jonkun talosta ei jää muuta kuin perustus jäljelle, seinät, katto ja kaikki muu on palanut. Mutta niin kauan kuin perustus on paikallaan, kun uskon perustus on Kristuksen sovitustyössä, ihminen pelastuu. Se on kaiken ydin. Pelastus käy silloin niin ”kuin tulen läpi” (3:15). Huono teologia, huono ja harhainen oppi, voi aiheuttaa paljon pahaa ihmiselle. Uskolliset ja hyvät rakentajat vuorostaan palkitaan, he ovat tehneet rakennusmestarin tahdon mukaisesti.

Mikä siis on Paavalin rakennusohjeiden ydin meille tänä päivänä? Sanoman voisi tiivistää iskulauseeseen: ”Älä rakenna huonoa taloa!” Eli toisin sanoen: ”Älä levitä huonoa teologiaa!” Maallistumisen ja uskonnollisen pluralismin aikana on

erityisen tärkeää, että kristityt julistajat pitävät kiinni puhtaasta opista ja rakentavat kestävästä materiaaleista Kristusperustalle. Jätetään risut ja oljet sivuun ja tartutaan timantteihin! Onneksi meille on annettu kallisarvoinen rakennusmateriaalivarasto: Jumalan pyhä sana sisältää kaiken sen, mitä hyvään rakennukseen tarvitsee. ●

Marko Turunen

Jeesuksen missio

LASKIAISSUNNUNTAI 26.2.

JOH. 12:25–33; 1. KOR. 13

Laskiaissunnuntain evankeliumitekstissä Jeesus huutaa järkyttyneenä: ”Isä, pelasta minut tästä hetkestä! Ei! Juuri tähän on elämäni tähännyt.” Evankelista Johannes osoittaa, että Jeesuksen elämän tähtäuspisteenä oli tuo ”hetki”. Jo Jeesuksen ensimmäinen ihme – veden muuttaminen viiniksi Kaanaan häissä – viittasi esikuvallisesti tuohon lopulliseen hetkeen. Kaanaan häissä Jeesus ensin vastustelee viiniongelman ratkaisemista sanoen, että ”minun aikani ei ole vielä tullut.” (Joh. 2:4.) Tuo salaperäinen hetki tai aika liittyy Jeesuksen kuolemaan. Niinpä evankeliumissa Jeesus ei voi kuolla milloin vain, vaan juuri tuona tiettyä hetkenä.

Kun Jeesuksen veljet pyytävät häntä mukaan Jerusalemin lehtimajajuhlille, Jeesus vastaa heille, että ”Nyt ei ole vielä minun aikani – teille taas sopii mikä aika hyvänsä.” (7:6) Jeesus kuitenkin saapuu juhlille, ja hänen puheidensa vuoksi ”hallitusmiesten teki mieli pidättää hänet, mutta kukaan ei kuitenkaan käynyt häneen käsiksi, sillä hänen hetkensä ei ollut vielä tullut.” (7:30) Sama ajatus toistuu ja keussa 8:20: Jeesusta ei vangittu vielä, sillä ”hänen hetkensä ei ollut vielä tullut.” Hetki kuitenkin lähenee jatkuvasti. Kun Jeesus on saapunut aasilla Jerusalemiin ja kansa on tervehtinyt häntä Hoosianna-

huudoin, niin Jeesus puhuu selvästi hetkensä koittaneen: ”Hetki on tullut: Ihmisen Poika kirkastetaan.” (12:23)

Jeesus on täynnä Jumalan kirkkautta, kirkkautta, jonka Isä ainoalle Pojalleen antaa. (1:14.) Tuo kirkkaus on kuitenkin kätkeyty Jeesuksen ihmisyyden sisään, ja se tulee ilmi vain tiettyinä hetkinä. Esimerkiksi Kaanaan häähimteen yhteydessä Johannes kommentoi, että tuolla ihmeellä Jeesus ilmaisi kirkkautensa (2:11). Tuo ihme oli siis erittäin keskeinen esikuvana Jeesuksen elämän täyttymyksen hetkestä. Se viittaa Jeesuksen kuolinhetkeen, jolloin hän todella kirkastuu. Tärkein hetki, jolloin tuo Jumalan kirkkaus tulee ilmi, on Jeesuksen ristiinnaulitsemisen hetki, hetki, jolloin Jeesus kuolee – ikään kuin kynttilä sammuisi. Kuollessaan Jeesus sanoo viimeisinä sanoinaan: ”Se on täytetty.” (19:30) Mikä siis on täytetty (kr. *tetelestai*)?

Vastauksen Jeesus ilmaisee jakeessa 13:1: ”Jeesus tiesi, että oli tullut se hetki, jolloin hänen oli määrä siirtyä tästä maailmasta Isän luo. Hän oli rakastanut omiaan, jotka olivat tässä maailmassa, ja hän osoitti heille täydellistä rakkautta loppuun asti (kr. *eis telos*).” Jeesuksen kuolema voidaan nähdä avautumisena, siirtymisenä Jumalan luo. Kun Jeesus siirtyy ”tästä maailmasta Isän luo”, siinä on rakkauden täyttymys. Jeesus kommentoi tulevan ristikuolemansa hengellistä seurausta – silloin ”minä vedän kaikki luokseni” (12:32) – juuri tässä Jumalan rakkaus täyttyy täydellisesti. Jeesuksessa avautuu suora suhde Isään Jumalaan ja hän sovittaa ihmiset Jumalan kanssa. Evankelista Johannes kertoo, että kun Jeesus, Jumala, saapui ”omiensa luo” tähän maailmaan, ”hänen omansa” eivät ottaneet häntä vastaan (1:11). Nyt Jeesus kuitenkin rakastaa näitä ”omiaan” täydellisesti loppuun asti ja hän vetää nämä ”omansa” luokseen, yhteyteensä, ja sen myötä myös suoraan Jumalan yhteyteen.

Jeesuksen elämä täyttyy jumalallisesa rakkauudessa, kun hän antaa itsensä sovitushetkeksi meidän syntisten puolesta. Juuri ristillä Jumala kirkastaa Poikansa, sillä tuo rakkaus ei ole inhimillistä, vaan Jumalan *agape*-rakkautta. *Agape*-rakkaus on itsensä antavaa ja pyyteetöntä. Kaanaan häiden viini-ihme oli esikuva ehtoollisaterian ja Golgatan ihmeestä: Messias vuodattaa oman verensä, viinin, ja siinä veressä meidät puhdistetaan ja pestään kaikista synneistämme. Vain Jumalan rakkauudella Jeesus saattoi antaa sen uhrin, jonka me pelastukseksimme tarvitsimme. Jos Jeesus olisi itsekkäästi rakastanut omaa elämäänsä, hän ei olisi uhrannut elämäänsä ja henkeään meidän puolestamme, meidän puolesta, jotka emme ottaneet häntä vastaan, emme uskoneet häneen, luovuimme hänestä, kavalimme ja petimme hänet, ruoskimme ja ristiinnaulitsimme hänet. Meidän pelastukseen tarvittiin, ja tarvitaan, todella *agape*-rakkautta, joka luopuu kaikesta omastaan. Jeesus on *agape*-rakkauden ruumiillistuma.

Paavalin ”rakkauden ylistyksessä” (1. Kor. 13), joka usein luetaan häähuhlissa, korostetaan, kuinka rakkaus antaa kaiken eikä se koskaan häviä, vaan aina se nousee kuolleista. Tuossa *agape*-rakkauden ylistyksessä voimme vaihtaa sanan ’rakkaus’ nimeen Kristus. Huomaamme, että Kristus täyttää täydellisesti tuon rakkauden määritelmän. Jumala on rakkaus, ja niin on myös Jeesus.

Tässä sananselityksessä olemme katsooneet Kaanaan häihin, Jeesuksen saapumiseen Jerusalemiin ja hänen ristikuolemaansa. Kaanaan esikuvallisesta ihmeestä alkaen Jeesuksen hetki johtaa häihin, Karitsan häihin. Evankelista Johannes kertoo, kuinka Maria ja ”se rakkain opetuslapsi” seisoivat ristin juurella. Viimeisinä hetkinään Jeesus johdattaa nuo kaksi ihmistä yhteen. Sitten hän kuolee. ”Yksi so-

tilaista kuitenkin työnsi keihään hänen kylkeensä, ja haavasta vuoti heti verta ja vettä.” (19:34) Kirkkoisät näkivät tässä tapahtumassa suuren hengellisen sanoman: Jeesus on uusi Aadam, joka vaipuu kuolon uneen, ja niin Jumala tekee hänen avatusta kyljestään, verestä ja vedestä, uuden Eevan, Kristuksen morsiamen eli Kristuksen kirkon. Niinpä Jeesuksen risti-kuolema on todella rakkauden täyttymys. Siinä on uuden luomista – ”se on täytetty”. Kristuksen morsian on syntynyt Kristuksen kyljestä, ja hänen arvollinen paikansa on aina ja ikuisesti olla Kristuksen kyljessä.

Meidän aikanamme, kun avioliittoon siirrytään, jos siirrytään, usein avioliiton kautta, kun ihmiset harrastavat kaikenlaisia on-off-suhteita ja pelkäävät sitoutumista siihen yhteen ja ainoaan, meidän on varmasti vaikea ymmärtää Jeesuksen jumalallista *agape*-rakkautta. Paaston aikana voimme miettiä, kuinka vahvasti Jeesus on liittynyt morsiamensa, Kristuksen kirkkoon. ”Minkä Jumala on yhdistänyt, sitä älköön ihminen erottako.” Luota Jumalan rakkauteen. Voit luottaa tuohon mieheen. ●

Juho Sankamo

Pastori,

Suomen Raamattuopiston säätiö

Jeesus, kiusausten voittaja

1. PAASTONAJAN SUNNUNTAI 5.3.
MATT. 16: 21–23

Jeesus on tekstiämme edeltävässä perikoopissa kysynyt seuraajiltaan, kuka Hän heidän mielestään on. Tähän Pietari on kaikkien opetuslasten puolesta vastannut: ”Sinä olet Messias, elävän Jumalan poika.” Tämän Pietarin tunnustuksen pohjalle Jeesus ilmoitti rakentavansa Kirkkonsa, jolla on taivasten valtakunnan avaimet. Kirkolla on valta päästää ja sitoa synnit.

Opetuslapset olivat siis päässeet teologisissa opinnoissaan pitkälle. Ymmärrettiin, että Jeesus on luvattu Messias! Saa tiin valta päästää ja sitoa syntejä! Niinpä oli aika siirtyä seuraavalle kurssille, jonka sisältöä tekstimme raottaa. Nyt Herramme alkoi opettaa opetuslapsilleen, mitä Messiaan tehtävä todella tarkoitti: Hänen oli määrä kärsiä ja kuolla, mutta kolmantena päivänä Hän nousisi kuolleista.

Tähän loppui Pietarin teologinen ymmärrys. ”Jumala varjelkoon! Sitä ei saa tapahtua sinulle, Herra!” Pietari oli pitkällä – ja kuitenkin vasta alussa! Hän ymmärsi paljon – ja kuitenkin niin vähän! Jeesuksen kuninkuus oli aivan toisenlaista kuin opetuslapsetkaan olivat odottaneet. Hän ei ollutkaan suuri maallinen hallitsija, joka vapauttaa kansansa sorron vallasta; Hän oli Jumalan kärsivä palvelija, joka vapauttaa kansansa synnin vallasta. Hän tuli sovittamaan maailman synnit kärsimisellään ja ristinkuolemallaan. Siitä oli maallinen loisto kaukana. Tätä Pietari ei vielä ymmärtänyt – ei vaikka tunnusti Jeesuksen luvatuksi Messiaaksi, ei vaikka sai lausua tunnustuksen, jonka perustalle Kristus Kirkkonsa rakensi.

Meidänkään aikanamme ei ole harvinaista, että Jeesuksen ydinsanomaa vastustetaan Pietarin tavoin Jumalan nimissä. Sanotaan, että ajatus ristillä kuolevasta Jumalan Pojasta, joka sovitaa ihmiskunnan synnit kärsimisellään ja kuolemallaan, on brutaali ja vanhentunut. Ja sitten muotoillaan nykyaikainen uskonto ilman tuomiota, ristin uhria ja kadotusta, uskonto, joka sopii enemmistölle eikä loukkaa ketään. Ollaan kyllä kirkollisia. Tunnustetaan kyllä Jeesus Messiaaksi. Sanotaan: ”Herra, Herra”, mutta ei ymmärretä, mistä todella on kysymys. Ollaan lähellä - ja kuitenkin niin kaukana.

Tällaisiin puheisiin Herramme joutuu vastaamaan jyrkästi. Kun Pietari nuhteli Jeesusta, tämä vastasi: ”Väisty tieltäni, Saatana!” Jeesus osoitti, että Pietarin nuhteiden takana oli Paha, sielunvihollinen, joka sai Pietarin muodostamaan oman, ihmisjärjen muokkaaman kuvan Messiaan tehtävästä.

Saatana pyrkii saamaan ihmiset torjumaan Raamatun Messiaan. Hänelle ristin uhri ja Jeesuksen veri ovat kauhistus, mutta uskonnollisuus monine muotoineen kyllä kelpaa - Jeesuskin, kunhan Hän on jotakin muuta kuin ristiinnaulittu, vrensä meidän syntiemme tähden vuodatava Jumalan Poika.

Siksi meidän kristittyjen tulee valvoa oppiamme ja elämäämme. Saatana osaa esittää asiansa hyvänä ja kauniina, mutta Hänen tarkoituksensa on viedä meiltä tärkein eli Lunastaja.

Jeesuksen hän yritti saada väistymään lunastajantehtävästään. Synnittömänä Jumalan Poikana Jeesus kuitenkin tunnisti ja voitti kiusauksensa – Häntä ei Saatana olisi voinut saada lankeamaan.

Miten me tunnistamme ja voitamme kiusauksemme? Aloitetaan tunnistamisesta. Siihen on yksinkertainen resepti: tunnistamme kiusaukset Jumalan Sanan avulla. Sellainen ideologia tai uskonnollisuus, joka on Raamatun vastaista, ei ole Jumalasta. Se saattaa kuulostaa kauniilta ja hyvältä, mutta sen takana on lopulta Saatana.

Entä miten voitamme harhaoppien kiusaukset? Jumalan Sanalla! Siinä me riipumme kiinni, sen asetamme Saatanaa vastaan ja sen varassa keitämme perille asti. Jumalan Sanassa on voima. Sen kautta Pyhä Kolmiyhteys pitää meidät taistelevan Kirkkonsa elävinä jäseninä, kunnes kutsuu meidät riemuitsevaan Kirkkoonsa Taivaaseen. ●

Teemu Haataja

Pastori, Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys

Rukous ja usko

2. PAASTONAJAN SUNNUNTAI
(REMINISCERE) 12.3.
MARK. 9:17–29

Usko ja rukous liitetään Raamatussa kiinteästi yhteen. Vanha testamentti kertoo juutalaisten opetelleen rukouksia ulkoa. Samoin Johannes Kastaja opetti opetuslapsilleen rukouksia. Tärkeintä ei ollut niiden ulkoa osaaminen, vaan että rukoilijan sydän oli niissä mukana. Jesajan kautta Herra sanoi: ”... tämä kansa lähestyy minua vain suullaan ja kunnioittaa minua vain huulillaan... sen sydän on vetäytynyt minusta kauas...” (Jes 29:13) Kuuliaisuus Jumalaa kohtaan on enemmän kuin esimerkiksi opittujen rukousten toistaminen tai ihmiskäskeyjen noudattaminen. Jeesus toisti profeetan sanat: ”Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta sen sydän on kaukana minusta.” (Mark 7:6)

Päivän evankeliumi valottaa uskon ja rukouksen yhteyttä kertoen erityisesti isästä, jonka poika oli mykkyuden hengen riivaama. Pojan takia isällä oli pyyntö Jeesukselle, joka ei kuitenkaan ollut heti tavoitavissa. Hän oli kolmen opetuslapsensa kanssa kirkastusvuorella. Isä esittikin asiansa opetuslapsille, jotka olivat ajaneet aikaisemmin ulos riivaajia (Mark 6:13). Pojan isän täytyi olla siitä tietoinen, koska hän heti osasi esittää pyyntönsä heille. Niin tapahtuu myös tänä päivänä. Kristillinen seurakunta edustaa Kristusta tässä maailmassa. Sillä on esirukous työvälineenään. Kuoleman voittanut, haudasta ylösnoussut ja elävä Jeesus on läsnä seurakuntansa keskellä. Siksi jumalanpalvelukseenkin kuuluu aina kiinteästi esirukous. Vaikka Jeesuksen kanssa ei voida olla kasvotusten, hän on läsnä siellä, missä hänen nimessään kokoontutaan ja rukoillaan niin kuin hän opetti. Kristillinen elämä, usko ja rukous pohjautuvat Jeesuksen lupaukseen: ”Sillä missä kaksi tai kolme on

koolla minun nimessäni, siellä minä olen heidän keskellään.” (Matt 18:20) ”Jos te anotte minulta jotakin minun nimessäni, niin minä sen teen.” (Joh. 14:14) Elämä Jeesuksen nimen turvissa merkitsee kristityllylle tietoisuutta siitä, että hän ei ole koskaan yksin.

Kirkastusvuorella, josta Jeesus laskeutui opetuslastensa luokse, oli niin hyvä olla, että Pietari esitti majojen rakentamista sinne pidempää olemista varten. Jeesuksella oli kuitenkin tehtävä täällä alhaalla. Hän ei tullut etsimään itselleen hyvää oloa, vaan auttamaan meidät ikuisen onneen. Jeesus astui vuorelta keskelle hälinää. Suuri kansanjoukko seurasi altavastaajiksi joutuneitten Jeesuksen opetuslasten väittelyä kirjanoppineitten kanssa. Heidän aikaisemmin saamansa lahjat eivät tuoneetkaan nyt apua sitä tarvitsevalle. Heidän oli puolustauduttava syytösten edessä. Juuri silloin Jeesus tuli heidän tykönsä, tehden niin kuin hän myöhemmin sanoi: ”Minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti.” (Matt 28:20)

Kristityn elämä on tie, jonka Jumala on edeltä käsin viitoittanut. Synnin särkemä maailma on täynnä vaikeuksia. Jumala antaa apunsa aina oikeaan aikaan, alkaen siitä, kun hän lähetti Poikansa meidän Vapahtajaksemme. Ilman häntä me olisimme tuomitut jäämään ikuisen eroon Jumalasta. Syntiin langennut ihminen on kyvytön itse löytämään tietä takaisin Jumalan yhteyteen. Jeesus Kristus tuli etsimään ja pelastamaan meidät. Hän kärsi ja kuoli meidän edestämme sovittaen meidän syntimme. Täydellinen syntien anteeksianto avaa meille tien pelastukseen, ikuisen lepoon ja rauhaan taivaassa. Uskoessamme Jeesukseen Vapahtajanamme me olemme Jumalan lapsia, joille on luvattu ikuisen elämän lisäksi myös Jumalan hyvä johdatus tässä elämässä ja lupaus siitä, että hän kuulee lastensa rukoukset.

Jeesuksen opetuslapset eivät kyenneet auttamaan mykkyuden hengen riivaamaa poikaa. Matteus sanoi heidän voimattomuutensa syyn olevan uskon vähäisyys (Matt 17:20). Ehkä he luottivat kerran saamaansa kutsumukseen ja unohtivat oman uskonsa päivittäisen hoitamisen ja rukouksen merkityksen. Rukoilivatko he Jumalan tahdon toteutumista, sitä me emme kykene tutkimaan. Se on kuitenkin varmaa, että kaikilla asioilla on oma paikansa ja järjestyksensä Jumalan suunnitelmassa. Hän vastaa siitä, millä tavalla ja milloin mitään tapahtuu. Hän näkee, mikä on kulloinkin parhaaksi meille ihmisille. Evankeliumitekstimme tapahtumien kulkuakin johti lopulta Jumalan suunnitelma, joka kätki sisäänsä suuren ihmisjoukon, jota Jeesus saattoi puhutella ja jonka epäuskkoa hän murehti.

Jumala kohtaa meidät aina henkilökohtaisesti. Isä, joka oli lähtenyt liikkeelle poikansa tähden, joutui ensin paljastamaan suurimman hätänsä: ”Minä uskon! Auta minua epäuskossani!” Hän on rohkeavana esimerkkinä meille kaikille. Hän ei jäänyt odottamaan uskonsa kasvua ja lujittumista, vaan tilansa tunnustan hän jättäytyi Jeesuksen käsiin. Paavali opetti kristittyjä luottamaan Jumalaan näin: ”Älkää olko mistään huolissanne, vaan saattakaa aina se, mitä tarvitsette, rukoillen, anoen ja kiittäen Jumalan tietoon.” (Fil. 4:6) Usko, olkoonkin, että se on usein heikko, yhdistää heikon ihmisen väkevään Jumalaan ja saa siitä voiman kasvamiseen. Epäusko on erillään oloa Jumalasta ja sen valtaan jäämisellä on kohalokkaat seuraukset. Taistelu epäuskkoa ja kaikkea syntiä vastaan on voitettavissa vain yhteydessä Jeesukseen Kristukseen.

Kaikille kristityille on tärkeää jokapäiväinen uskonelämän hoitaminen. Rukous ei ole ihmisen omassa voimassa tapahtuvaa ponnistelua, vaan päivittäistä lepäämistä sen varassa, mitä Jeesus tähdensi

opetuslapsilleen opettamassaan rukouksessa: ”Isä meidän, joka olet taivaissa...Tapahtukoon Sinun tahtosi.” ●

Antti Herkkola
Rovasti, Tampere

Jeesus, Pahan vallan voittaja

3. PAASTONAJAN SUNNUNTAI
(OCULI) 19.3.
JOH. 12:37–43

Johanneksen toteamus Jeesuksesta on kuin välitilinpäätös Jeesuksen siihenastisesta toiminnasta ja teoista, sekä niiden vaikutuksesta.

Jeesus oli tehnyt monia tunnusteko-ja (kr. *semeia*). Sana on ainoa Johanneksen evankeliumissa ihmeestä käytetty ilmaisu. Se tarkoittaa jumalallisella valtuutuksella ja voimalla tapahtunutta asiaa, joka toimii todisteena sen takana olevasta suu-remmasta hengellisestä totuudesta. Jeesuksen tekemät tunnusteot toivat avun monille kärsiville ihmisille. Niiden tarkoitus oli silti myös osoittaa, kuka hän itse on. Se puolestaan oli välttämätöntä, jotta ihmiset saisivat enemmän kuin vain häntä koskevan tiedon. Jeesus oli tehnyt monia tunnusteko-ja, jotta ihmisissä syntyisi usko häneen heidän pelastajanaan, joka voi antaa paljon enemmän kuin ajallisen terveyden.

Jeesuksen teot tähtäsivät pohjimmiltaan siis siihen, että ihmiset saisivat oma-kohtaisen uskonsuhteen häneen. Tämä seikka on koko Jumalan ilmoitus- ja pelastushistorian ytimessä. Siinä yhdistyvät Jeesuksen sanat ja teot, kysymys hänen persoonastaan ja itse kunkin suhtautumisesta häneen.

Kristillisessä uskossa ja elämässä on aina syvimmiltään kyse sydämen luottamuksesta Jumalaan, turvautumisesta häneen Jeesuksen Kristuksen kautta: ”Hänen kauttaan te uskotte Jumalaan, joka herätti hänet kuolleista ja antoi hänelle kirkkau-

den, niin että te uskoessanne myös panette toivonne Jumalaan.” (1. Piet 1:21) On kyse siitä, mikä on sydämen perimmäinen suuntautuminen. Se antaa ihmiselle perustan, josta käsin hän katsoo kaikkea muuta. Sen pohjalta hän elää, toimii ja ymmärtää olemisensa.

Edelleen uskon luonteeseen kuuluu, että sen saa aikaan Jumalan toiminta ja vaikutus ihmisen kohdalla. Ihminen ei synnytä tätä uskoa itse. Sen on tultava ja asetettava häneen ulkopuolelta. Sen vaikuttaa Pyhä Henki.

Tämä johtuu useammastakin seikasta. Ensiksikin siitä, että uskon sisältöä, mitä ja miksi tulee uskoa, kukaan ei voi tietää eikä päätellä itsestään käsin. Sen voi tietää vain saamalla kuulla tuo sisältö. Usko tulee kuulemisesta ja kuuleminen Kristuksen sanasta.

Toiseksi, ihminen itsessään on lähtökohtaisesti olento, joka ei tunne Jumalaa, ei rakasta, kunnioita ja tottele häntä. Sen sijaan häntä ohjaavat aivan toisenlaiset maailmankatsomukselliset, filosofiset ja uskonnolliset käsitykset. Ne eivät vain ohjaa häntä. Ne myös hallitsevat häntä. Ja mitä tulee niiden vaikutukseen suhteessa Jumalaan, ne ovat pimentäneet ihmismielen. Se on epäuskon sokaisema. (2. Kor 4:4). Sen vuoksi ihmisellä ei ole luonnostaan oikeaa suhdetta ainoaan elävään Jumalaan. Tilalla ovat joko ihmiste-koiset epäjumalat tai sitten jonkin luodun palvonta. Uskonnollisuudestaan ei ole puutetta tässä maailmassa. Mutta se ei pelasta ketään.

Kolmanneksi, siitä mikä on täyttänyt ihmismielen ja pitää sitä hallussaan, on muodostunut este Jumalan tuntemiselle ja hänen yhteyteensä pääsemiselle. Mitä lujemmin se on asettunut ihmiseen, sitä vahvemman esteen se muodostaa. Epäuskon asteikolle mahtuu yhtä lailla halveksuvaa kuin kunnioittavaa suhtautumista (Jeesusta voi kunnioittaa uskomatta hä-

neen), Jumalan olemassaolon ohittamista arkisena välinpitämättömyytenä kuin kristillisen uskon vahvaa vakaumuksellista torjumista, jopa aktiivista vastustamista.

Jeesus kohtasi omassa toiminnassaan nämä erilaiset ihmissydämeen asettuneet vastavoimat. Hänen toimintansa ja persoonansa ymmärtämiseksi kenelläkään ei ollut inhimillisesti katsottuna niin hyviä lähtökohtia kuin hänen omalla kansallaan. Sama kieli, sama kansalaisuus, sama kulttuuri, sama isien usko, sama historia. Jeesuksen teot, hänen sanomansa ja persoonansa asettuivat tähän yhteiseen taustaan. Hän liitti itsensä lukemattomin eri tavoin profeettallisten kirjoitusten lupauksiin, ennustuksiin ja esikuviin, lain täyttämiseen ja sapatin pitämiseen, jopa tempppelin asemaan.

Jeesus menetteli niiden kohdalla sellaisella auktoriteetilla, kasvavalla selkeydellä ja haastavuudella, että hänen kuulijoilleen valkeni, kuka heille puhui, kenen kanssa he olivat tekemisissä. Hän on profeettojen lupaama Messias, Pelastaja. Hän on suurempi kuin Israelin kantaisät tai Mooses, profeetat, kuninkaat ja papit. Hän on Jumalan lupauksen täyttävä ja täyttymys. Hän antaa katuville synnit anteeksi – vain Jumalalla on valta niin tehdä – ja hän antaa ihmiselle kultillisen puhtauden, joka lain mukaan oli saatavissa vain temppeleissä suoritettavien puhdistautumismenojen kautta. Hän antaa todellisen sapatinlevon häneen uskovalle.

Ja lopulta: hän on Immanuel, Jumala meidän kanssamme. Jeesus teki selväksi, että hänessä Israelin Jumala on läsnä. Hän on sama *Minä olen*, joka kohtasi ja kutsui Mooseksen. Ainoa tie Jahven todelliseen tuntemiseen ja yhteyteen käy hänen kauttaan. Hän kutsui jokaista katumukseen ja parannukseen vääristä teoista ja synneistä, kansan ylintä uskonnollista johtoa myöten, ja turvautumaan häneen.

Hänen esittämänsä haaste oli siten aivan huikea ja järjestyttävä. Tiesihän siihen vastaaminen myönteisesti elämän syvintä muutosta. Itse asiassa se merkitsee uutta elämää, Jumalasta syntyneitä. Samalla se vaati valtavaa nöyrytystä. Järkyttävää kyllä, vahvimmat esteet ja suurin vastustus tuli kansan hengellisen johdon taholta. Tunnustekojen näkeminen ja niistä kuuleminen ei saanut aikaiseksi uskoa, vaan epäuskoa. Pahan valta ilmeni heidän elämässään näin.

Ongelma oli ihmisen puolella. Miksi evankeliumi toisen kohdalla synnyttää uskon, toisen kohdalla tulee torjutuksi? Olemme tekemisissä salaisuuden kanssa. Ihmissydän on hengellinen taistelukenttä. Jumala ei halua ihmisen paatumusta, vaan että hän saisi tuntea Jeesuksen pelastajana.

Miksi Jesajan teksti puhuu kuitenkin siitä, että Jumala paaduttaa sydämet? Kyse on siitä, että mitä kauemmin ja useammin ihminen torjuu kohdallaan evankeliumin, sitä lujemmaksi tuo asenne muodostuu. Lopulta siitä tulee pysyvä tila, paatumus. Jumalan rakkauden ja hänen valmistamansa pelastuksen hylkäämisellä on ikuisuuteen asti ulottuvat seurauksensa, jotka alkavat näkyä jo ajassa.

Jumalan sana ei kuitenkaan palaa tyhjänä. Joidenkin hengellisten johtajien kohdalla sana oli täyttänyt tehtävänsä. Jeesuksen opetukset ja teot olivat vakuuttaneet heidät. Usko oli syntynyt. Mutta silläkin oli seurauksensa. Poikkeaminen yhteisön vallalla olevasta käsityksestä toi uhan yhteisöstä erottamisesta (tämä on monelle kristityksi kääntyneelle todellisuutta tänään). Se johti kompromissiin, oman uskon kätkemiseen. Uskossa Jeesukseen on kuitenkin kyse elämämme tärkeimmästä asiasta. Siksi sen kuuluu tulla näkyviin. ●

Ilkka Rytilahti

Pastori, Suomen Raamattuopiston
säätien Uudenmaan aluejohtaja

Herran palvelijat

MARIAN ILMESTYSPÄIVÄ 26.3.

LUUK. 1:39–45

Kristityt ovat viettäneet Marian ilmestyspäivää 400-luvun puolivälistä alkaen. Yhdeksän kuukautta ennen joulua Jeesuksen syntymäjuhlaa muistetaan enkeli Gabrielin vierailulla Marian luona. Evankeliumikertomuksen tilanne ajoittuu aikaan muutama päivä enkelin ilmoituksen jälkeen.

Evankeliumi ei mainitse Sakariaan koptipaikan tai -kaupungin nimeä. Luukas kertoo vain yleisesti, että tämä sijaitsi Juudean vuoriseudulla. Juudean vuoriseudulla tarkoitetaan korkealla sijaitsevaa laaksojen ja vuorenhuippujen ympäröimää aluetta, joka sijaitsee noin päivän matkan päässä Jerusalemin ympäristössä. Paikkakunnan ajatellaan olleen Ain Karemin kylä, joka sijaitsee vajaat kymmenen kilometriä Jerusalemistä länteen. Nimi tarkoittaa suomeksi viinitarhan lähdeä. Kylä on nimensä mukainen: Se on kauniissa laaksossa ja siellä on paljon öljypuita ja viiniköynnöksiä. Vanha lähde sijaitsee keskellä kylää. Kirkollisen perimätiedon mukaan tuo seutu on Johannes Kastajan syntymäseutu, päivän evankeliumin kertoman Marian ja Elisabetin kohtaamisen tapahtumapaikka.

Marian saapuminen Elisabetin kotiin vahvasti molemmissa naisissa heidän korkeaa tehtäväänsä Jumalan pelastushistoriassa. Marian kohdussa oleva Vapahtaja on vasta muutaman päivän ikäinen eikä Mariassa ulkonaisesti ole vielä voinut näkyä lapsen odotus. Pyhä Henki on kuitenkin voimakkaasti läsnä ja ilmoittaa asian Elisabetille. Jumalan lupaus aivan kuin näin sinetillä vahvistetaan oikeaksi ja autuaaksi. Jumalan lupaus täyttyy. Evankeliumin kertomus korostaa vahvaa Jumalan sanan lupauksen paikansa pitävyyttä ja varmuutta.

Molemmille on yhteistä uusi hämentävä elämäntilanne. Maria oli suhteellisen nuori saamaan lapsen ja Elisabet oli jo vanha saamaan lapsen. Se osoittaa Jumalan ihmeellistä asioihin puuttumista. ”Mutta kun aika oli täyttynyt, lähetti Jumala tänne Poikansa. Naisesta hän syntyi ja tuli lain alaiseksi lunnastaakseen lain alaisina elävät vapaiksi” (Gal.4:4). Vaikka Elisabet on Mariaa iäkkäämpi, hän puhuttelee nuorta sukulaistaan syvällä nöyryydellä ja kunnioituksella Herran äidiksi.

Nämä kaksi Jumalan valitsemaa naista kokevat yhtä aikaa lapsen odotuksen ihmeen. Kummassakin odotuksessa on myös jotain erityisen ihmeellistä ja siunattua: Marian raskaaksi tulo Jumalan tahdosta ennen avioliittoa ja jo iäkkään Elisabetin äidiksi tuleminen, mitä ei enää uskaltanut toivoa kuin hiljaisissa nöyrissä rukouksissa. Evankeliumissa Elisabet ylistää erityisesti Marian lapsessa täyttyvää Jumalan lupausta ja Marian lujaa luottamusta Herraan. Profetaallisen sanan kautta tehdään selväksi, mihin ja millaiseen tehtävään Maria oli Jumalan valinnan kautta asetettu. Kun Elisabet kutsuu Mariaa Herran äidiksi, hän samalla tunnustaa uskonsa Jeesuksen jumaluuteen. Elisabet tunnustaa, että Jeesus on Herra. Marian uskon rinnalla evankeliumi puhuu myös Elisabetin uskosta.

Näin Elisabet on Pyhän Hengen voimakkaan vaikutuksen alaisena selvillä siitä, millainen on se lapsi Marian kohdussa ja mitä valtavan suurta aivan pian on odotettavissa lapsen kautta.

Tässä saamme tietää myös ensimmäisen merkin Johannes Kastajasta ja hänen ilostaan. Marian tervehtiessä Elisabetia, tervehdyksen voimasta jopa hänen kohdussaan nukkuva lapsi herää iloitsemaan Pelastajasta. Johannes Kastaja hypähtää ilosta hänen kohdussaan. Tämä kohta ta-

vallaan vahvistaa sen tosiasian, että usko on Jumalan lahja ja ihme. Lutherin ajatus siitä, että kastettava lapsi uskoo kaste-
hetkellä, omalla tavallaan, kuuluu näihin Jumalan ihmeisiin. Johanneksessa usko ilmenee selvästi iloisena hypähdyksenä äitinsä kohdussa. Tämä tapaaminen on myös ensimmäinen tien raivaajan ja hänen, jolle tietä raivataan, kohtaaminen.

Se, kuinka syvästi liikuttunut Elisabet oli Marian tervehdyksestä sisäisesti, sen ilmaisee hänen voimakas huutonsa. Evankeliumin kertomuksesta luemme, että Elisabet huusi riemusta, hän ”huusi kovalla äänellä [...]: Siunattu olet sinä naisista siunatuin, ja siunattu sinun kohdusi hedelmä.” Uuden testamentin kielessä siunaus on suomeksi ”puhua hyvää” (kr. *eulogia* = siunaus). Siunauksessa on kyse siitä, että Jumala puhuu meille hyvää, sitä, että hän on rakkaus. Tuo rakkaus tulee ilmi ennen kaikkea Jeesuksessa Kristuksessa. Näin siunaukseen kuuluu kaikki se, mitä Jeesus on puolestamme tehnyt. Elisabetin sana on samalla siitä erikoinen siunauksen sana, että se korottaa Marian siunauksen saajana kaikkien muiden naisten yläpuolelle: ”Sinä naisista siunatuin”.

Uskonpuhdistaja Martti Luther piti Mariaa parhaana esimerkkinä Jumalan armosta. Usko syntyvään maailman Vapahtajaan, joka lepäsi hänen kohdussaan, teki Mariasta ensimmäisen varsinaisen uuden liiton ilosanoman kantajan. Raskaita vuoripolkuja pitkin, vastuksista välittämättä, evankeliumin mukaan jopa kiirehtien, hän lähti viemään ilosanomaa rakkaalle sukulaiselleen. Tänäänkin tuo ilosanomaa kantaa meitä ja me saamme kantaa sitä ihmisten pelastukseksi kaikkeen maailmaan. ●

Martti Turunen
Polvijärven kirkkoherra

Kärsimyksen sunnuntai

5. PAASTONAJAN SUNNUNTAI
(JUDICA) 2.4.
LUUK. 13:31–35

Päivän evankeliumi puhuu Jeesuksen kärsimystiestä ja matkasta kohti ristiä. Tekstissämme Jeesus on konkreettisesti matkalla Jerusalemiin. Hän liikkuu Palestiinan pohjoisosissa ja saapuu Filippus II:n alueelta, Golanin seudulta, etelämmäksi Herodes Antipaksen alueelle.

Herodes Suuri oli kuollut vuonna 4 jKr. Tämän jälkeen Rooma jakoi alueen hänen poikiensa kesken. Filippus II (Luuk 3:1) sai hallittavakseen pohjoisimman osan, alueen lähellä Hermon-vuorta. Herodeksen nuorin poika, Herodes Antipas, sai hallittavakseen Galilean ja Perean. Arkelaos (Matt. 2:22) sai hallittavakseen Samarian ja Juudean, mutta jo vuonna 6 jKr. Rooma otti nuo alueet suoraan hallintaansa asettaen sinne maaherraksi Pontius Pilatuksen. Filippus I ei saanut mitään aluetta vaan vietti aikansa Roomassa. Herodias oli hänen kanssaan naimisissa, mutta Roomassa käydessään Herodes Antipas houkutteli hänet vaimokseen rikkoen veljensä avioliiton. Mahdollisesti Herodiasta kiinnosti enemmän mies, jolla oli valtaa ja voimaa. Elossa olevan veljen vaimon naiminen oli vastoin juutalaisia lakia (3. Moos. 18:16; 20:21). Aiemminkin Herodes Antipas oli ollut naimisissa, hänen aikaisempi vaimonsa oli Damaskoksen kuningas Aretaksen tytär (2. Kor. 11:32).

Jeesuksen tultua Galileaan, Herodes Antipaksen alueelle, fariseukset koettivat pelästyttää häntä. He varoittavat häntä Herodeksesta, joka suunnittelee Jeesuksen murhaamista. Fariseukset tuskin varoittivat Jeesusta puhtain motiivein. Uskonnollisilla johtajilla oli selkeä suunnitelma raivata Jeesus pois tieltään. Mahdollisesti he yrittivät saada Jeesuksen nopeasti Juudan alueelle, jossa olisi parempi mahdollisuus hänen likvidoimiseen.

Fariseusten ottaessa puheeksi Herodeksen Jeesus alkaa kertoa hänen todellisesta luonteestaan. Jeesus nimittää Herodesta ketuksi. Uuden testamentin ajan juutalaisille kettu oli symboli viekkaudesta, mutta tätäkin useammin sillä kuvattiin vähäpätöisyyttä ja arvottomuutta. Joskus kettua pidettiin myös tuhoisan symbolina. Kommentaarissaan **T. W. Manson** sanoo, että kutsuttaessa Herodesta ketuksi, sillä tahdottiin sanoa, että hän ei ollut suuri mies, eikä suora mies. Hän ei ansainnut majesteettisuutta, eikä kunnioitusta. Tällainen ilmaisu oli hyvin halventava. Jeesus oli Herodesta kohtaan hyvin suorapuheinen ja ilmaisi hänen sisimpänsä todellisen luonteen.

Herodes Antipas oli paatunut hallisija, jota ei voinut koko sydämellä kunnioittaa. Ennen ristinkuolemaansa (Luuk. 23:8–12) Jeesus on uudelleen Herodeksen edessä, ja silloinkin Jeesus vaikenee. Näin toimien Jeesus paljastaa Herodeksen sydämen paatumuksen.

Jeesus näki Herodeksen sydämeen ja tunsii hänen todellisen luonteen. Jeesus tuntee jokaisen ihmisen sisimmän. Jumalan Poikana hän tietää kaiken (1. Joh. 3:20; Joh. 21:17). Jeesus Kristus on ainutlaatuinen, koska hän on tosi Jumala ja tosi ihminen samassa persoonassa. Jumalan Poika otti itseensä neitsyt Mariasta todellisen ja täyden ihmisyyden siten, että Jumala ja ihminen ovat Kristuksessa yksi persoonana. Paavali kuvaa Kristuksen olemusta Kolossalaiskirjeessä: ”Hänessä asuu jumaluudenkoko täyteys ruumiillisesti.” (Kol. 2:9)

Evankeliumissa Jeesus ennustaa tulevan kohtalonsa, joka ei ole Herodeksen vaan Jumalan kädessä. Täällä maan päällä hänen tehtävänsä on julistaa evankeliumia ja palvella ihmisiä mm. ajamalla pahoja henkiä ja parantamalla sairaita. Kolmantena päivänä hän vie työnsä päätökseen. Ristinkuolemansa

ja ylösnousemuksensa kautta hän voittaa lopullisesti synnin, kuoleman ja paholaisen vallan.

”Kettu” Herodes ja fariseukset vainosivat Jeesusta ja hänen toimintaansa. Kuitenkin Jeesus jatkoi järkkymättä työtään. Tänäkin päivänä evankeliumin työ tapahtuu monien ahdistusten ja vaikeuksien keskellä. Jumalan valtakunnan työsä meidän ei tule säikähtää vaikeuksia vaan viedä evankeliumia rohkeasti eteenpäin.

Jakeissa 34 ja 35 Jeesus lainaa vertausta kanaemosta, joka oli tuttu jo juutalaisessa viisaukirjallisuudessa. Myös juutalainen viisaukirjallisuus tuntee tämän vertauksen. Jumala tahtoisi ottaa yhteytensä kaikki oman kansansa jäsenet kuten ”kanaemo kokoaa poikaset siipiensä suojaan”, mutta hänen oma kansansa on kääntänyt hänelle selkänsä. Israelin kansa ei ole tahtonut tulla Herransa yhteyteen, pikemminkin päinvastoin, se on hylännyt Vapahtajansa ja jopa surmannut ne, jotka ovat julistaneet Jumalan ilosanomaa Jumalan omaisuus kansan keskuudessa.

Sanoissaan Jeesus ennustaa Jerusalemin tulevan kohtalon; Jerusalem on tuhoutuva ja Israelin kansa hylkää Jeesuksen omana messiaanaan. Vasta aikojen lopussa kansa ottaa Jeesuksen vastaan omana Vapahtajanaan.

Alkuseurakunta koostui pääasiassa juutalaisista uskovista. Tämän jälkeen seurakunnan pääjoukon muodostivat pakana-kristityt. Vuosisatojen ajan oli kuitenkin joitakin juutalaisia, jotka uskoivat Jeesukseen omana Vapahtajanaan. Vasta viime vuosina tuo joukko on alkanut kasvaa. Tänä päivänä Yhdysvalloissa on noin 100.000 messiaanista, Jeesukseen uskovaa juutalaista (The Messianic Jewish Alliance of America). Israelissa heitä on yli 10 000. Evankeliumi saavuttaa pikkujhljaa juutalaisia, mutta kansakuntana juutalaiset eivät vielä kukaan ole hyväksyneet Jeesusta omana Vapahtajanaan. Kerran kuitenkin

tuo päivä on tuleva. Siihen päivään asti meitä kutsutaan viemään evankeliumia rohkeasti juutalaisille ja kaikille maailman kansoille. ●

Pentti Marttila

Pastori, työalajohtaja, koulutus-
päällikkö, Lähetysyhdistys Kylväjä

Kunnian kuninkaan alennustie

PALMUSUNNUNTAI 9.4.

JOH. 12:1–8

Palmusunnuntai kertoo Jeesuksen viimeisestä tulosta Jerusalemiin vajaata viikkoa ennen Hänen kuolemaansa. Sama asia oli esillä ensimmäisenä adventtisunnuntaina. Näin kirkkovuoden kaksi juhlaa kokoavat yhteen syvän totuuden: Jumalan armollinen tuleminen meidän luoksemme nähdään Jumalan tekona, jossa ajallisesti toinen toistaan seuraavat historiaan sijoittuvat tapahtumat ovat yksi suuri kokonaisuus. Jumala tulee tänne Pojassaan, ihmisessä, Jeesuksessa. Koska Hän oli ihmiseksi tullut Jumala, piti kaiken Häneen liittyvän olla samantyyppistä luonnon ja historian puitteissa tapahtuvaa tapahtumasarjaa kuin meidän muidenkin ihmisten kohdalla. Adventina Jeesuksen tulemisen odottaminen tähtäsi syntymään, inkarnaation ihmeeseen; Jumala syntyi ihmiseksi ja näin ikuisen, äärettömän ja ruumiittoman läsnäolo sai äärellisen ja ruumiillisesti näkyvän muodon. Palmusunnuntaina Hänen tulemisensa aasi ratsunaan Jerusalemiin tuo hänet sille paikalle, missä maailman syntien sovitus tapahtui. Tähtäyspisteenä kaikessa on, että Jumala voi armahtaa syntiin langenneen ihmiskunnan.

Edellä sanottu nousee palmusunnuntain ensimmäisen vuosikerran evankeliumitekstistä, mutta se muodostaa viitekehysten sille, mitä muut vuosikerrat ottavat esiin. Johannes määrittää evan-

keliumiperikoopin tapahtuman perjantai-iltaan, joka oli kuusi päivää ennen seuraavan viikon torstai-illasta alkavaa pääsiäisjuhlaa. Jeesus tuli tukikohtaansa, Öljamäen rinteellä olevan Betanian kylän tuttuun Jeesuksen ystävien Martan, Marian ja kuolleista herätetyn Lasaruksen taloon. Sieltä käsin hän kävi Jerusalemissa ja sen tempelissä. Nyt oltiin illallilla, jossa Martta palveli ja Maria suoritti Jeesuksen jalkojen voitelun kolmen vuoden palkan arvoisella nardus-öljyllä (alkukieli käyttää pullon tilalla sanaa *litra*, joka oli 327,45 grammaa) kuivaten ne hiuksillaan. Synoptikkojen rinnakkaiskertomuksista Matteus (26:6–13) ja Markus (14:3–9) kertovat saman tapahtuman mainitsematta Mariaa nimeltä ja sanoen paikaksi spitaalia sairastaneen Simonin talon. Luukkaalla samankaltainen tapahtuma sijoittui Galileaan fariseus Simonin taloon. Luukkaan kertomus on siinä määrin erilainen, että kyseessä on eri tapahtuma, vaikka siinä on yhteisiä piirteitä. Markuksen ja Matteuksen keskenään identtiset kertomukset ovat olennaisilta osiltaan Johanneksen kertomuksen kaltaisia. Nimihän voidaan mainita tai jättää sanomatta. Kolmen sisaruksen talo voi olla alun perin ympäristössään paremmin tunnetun Simonin omistama, kuten muun muassa **Nikolainen** arvelee. Markuksen evankeliumin nainen voiteli Jeesuksen pään, Johanneksen evankeliumin Maria hänen jalkansa.

Voitelu tapahtui Jeesuksen tulkinnan mukaan hänen hautaamistaan varten. Itse tekona sinänsä ja sen taloudellisen uhrin suuruuden tähden teko osoitti suurta rakkautta Jeesusta kohtaan. Itse teko ja Jeesuksen vastaus sitä arvostelevalle Juudakselle osoittivat, että rakkaus Jeesukseen kohdistuu ensiksi ja ennen kaikkea häneen itseensä ja vasta välillisesti lähimmäisiin sen sanan mukaan, että mitä teemme lähimmäisille, sen teemme

hänelle. Myös Luther painottaa voimakkaasta sitä, että voimme osoittaa rakkautemme Jumalaan rakastamalla toisia ihmisiä. Samalla Luther kuitenkin korostaa Jumalan sanan levittämisen tukemisen tärkeyttä. Sitä ei voi laiminlyödä sillä verukkeella, että myös köyhiä on autettava. Asiat ovat harvoin toistensa vastakohtia, mutta joskus niin voi olla. On tehtävä valintoja. Köyhät ovat aina meidän keskuudessamme, mutta Jeesus ja hänen asiansa vaativat toisinaan erityistä, kaiken muun syrjäyttävää huomiota.

Todellinen syy Juudaksen kielteiselle huomiolle ei kuitenkaan ollut huolenpito köyhistä, vaan oma rahanhimo. Hurja on se vastakohtaisuus, mikä näkyy Marian ja Juudaksen asenteissa. Ja järjestyttävää on se, että Jeesuksen lähellä eläminen ei sinänsä välttämättä varjele vieraantumasta sisäisesti hänestä ja lähtemästä valheen ja vääryyden tielle. Siksi myös meidän, tämän ajan kristittyjen, tulee valvoa ja rukoilla, että sydämemme pysyisi Vapahtajan armon sisäisessä osallisuudessa. Silloin meidänkin elämästämme voi Marian nardusvoiteen tavoin levitä ympäristöön – Paavalin sanoilla ilmaistuna – Kristuksen tuntemisen tuoksu (2. Kor 2:14–16). •

Arno Toivanen

Rovasti, Iisalmen emerituskirkkoherra

Pyhä ehtoollinen

KIIRASTORSTAI 13.4.

JOH 13:1–15

Johannes, samoin kuin synoptikotkin, kertoo Jeesuksen ja opetuslasten viimeisestä yhteisestä illasta ja siihen liittyneestä ateriasta. Merkillistä kyllä, Johannes ei kerro ehtoollisen asettamisesta, kuten Matteus, Markus ja Luukas. Jotkut ovat jopa arvelleet, että Johanneselle sakramentit eivät olleet kovin tärkeitä, ja että siksi hänen kirjoittamassaan evan-

liumissa ei lainkaan mainita kastekäskyä tai ehtoollisen asettamista. Johanneksen evankeliumia tarkemmin lukiessa huomaa kuitenkin, että sekä kasteella että ehtoollisella on merkittävä asema Johanneksen teologiassa. Evankeliumin kolmannessa luvussa, keskustelussa Nikodemoksen kanssa, kasteella on keskeinen merkitys, ja Jeesuksen puhetta oman lihansa syömisestä ja verensä juomisesta evankeliumin kuudennessa luvussa tuskin voi ymmärtää ilman käsitystä ehtoollisesta.

Johannes saattoi varmaankin olettaa, että hänen lukijansa tunsivat myös ainakin yhden synoptisista evankeliumeista, ja siksi hänen ei tarvinnut kertoa samoja asioita kuin muut evankeliumien kirjoittajat vaan hän saattoi ennemmin antaa lukijoilleen tutuista asioista syvällisemmän, teologisen, selityksen. Synoptikot ja Johannes täydentävät toisiaan. Näin voimme ymmärtää myös Johanneksen kuvauksen Jeesuksen viimeisestä ateriasta.

Jalkojen peseminen ja siihen liittyvät Jeesuksen sanat pesemisestä ja puhtaudesta on tietysti ymmärrettävä hengellisesti. Kyse on synnistä ja syntien anteeksiantamisesta. Sen tähden Jeesuksen sana estelevälle Pietarille on niin kova: ”Jos minä en pese sinua, ei sinulla ole sijaa minun luonani.” Tässä on nyt evankeliumin alussa Johannes Kastajan saarnassaan mainitsema Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin. Tekstin lukija saattaa ehkä muistaa profeetta Jesajan kuvauksen Herran kärsivästä palvelijasta, joka kantaa kansan synnit. Jesaja sanoo kärsivän palvelijan olevan kuin karitsa, Jumalan Karitsa, teurastajansa edessä, ja nyt Jeesus, valmistautuessaan tulevaan ristinkuolemaansa, ottaa palvelijan – jopa orjan – roolin ja pesee opetuslastensa jalat.

Edelleen tekstin lukija, joka on muista evankeliumeista oppinut Jeesuksen aset-

taneen viimeisellä ateriallaan ehtoollisen, ymmärtää Jeesuksen palvelijan tehtävän toteutuvan jokaisessa ehtoollisessa, jota hänen muistokseen vietetään. Antaessaan ruumiinsa ja verensä ehtoollisvieralle Jeesus pesee hänen jalkansa, antaa synnit anteeksi.

Mielenkiintoinen on Jeesuksen sana Pietarille, joka estelyn jälkeen tahtoi Jeesuksen pesevän jalkojen lisäksi myös hänen kätensä ja päänsä: ”Se, joka on kylpenyt, ei tarvitse pesua, hän on jo puhdas.” Tähän vielä jotkut käsikirjoitukset lisäävät selventävän kommentin: ”Se, joka on kylpenyt, tarvitsee vain jalkojen pesun, muutoin hän on jo puhdas.” Ehkä juuri tässä näkyy Johanneksen sakramenttiteologia kaikkein kirkkaimmillaan. ”Joka on kylpenyt” viitanee kasteeseen. Kasteessa on jo saatu synnit anteeksi ja puhdistuttu, ja kastetta ei tarvitse toistaa. Yksi kaste riittää. Jalkojen pesua kuitenkin tarvitaan sen jälkeenkin, eli niiden syntien anteeksisaamista, joihin matkan varrella kristittykin lankeaa. Samoin kuin sandaaleissa olevat jalat likaantuvat pölyisillä teillä, myös kristitty ryvetytty joka päiväisessä elämässään. Ehtoollinen on erityinen paikka, jossa syntejä annetaan anteeksi.

Ehtoollispöydästä meidät lähetetään elämään kristityn elämään ja täyttämään kristityn tehtävää. Johanneksen evankeliumin kuvaus Jeesuksen ja opetuslasten viimeisestä aterialla päättyy tehtävänantoon. Meidän tehtävämme on palvella Jeesuksen esimerkin mukaisesti. Palveleminen on erilaisia rakkauden tekoja mutta myös ja erityisesti anteeksiantamuksen evankeliumin jakamista. Täyttäessään lähetyksensä kristitty toteuttaa Jeesuksen esimerkkiä ja palvelijan tehtävää. ●

Ville Auvinen

TT, Suomen teologisen instituutin pääsihteeri

Jumalan karitsa

PITKÄPERJANTAI 14.4.

JOH 19:16–30

Jumala loi maailman ja kaikki mitä hän oli luonut, oli hyvää. Saatana, Jumalan vastustaja ja langennut enkeli, vietti ihmiset lankeamaan syntiin, kapinaan Jumalaa vastaan. Ihmiset karkotettiin pois paratiisista ja yhteys ihmisen ja Jumalan välillä katkesi. Ihmiset eivät enää pystyneet pitäytymään Jumalan tahtoon vaan ihmisiin piintyi perisynti, paha himo ja mieltymys pahaan, taipumus vastustaa Jumalaa ja hänen tahtoaan. Perisynti on täydellinen turmelus, jonka vaikutuksesta meillä ei ole sitä vanhurskautta, joka oli ensimmäisillä ihmisillä paratiisissa. Perisyntin turmelema ihminen rikkoo Jumalan tahtoa ajatuksin, sanoin, teoin, himoin ja haluin. Synti on se, mikä erottaa ihmisen Jumalasta, ensimmäinen synti paratiisissa erotti Adamin ja Eevan Jumalan yhteydestä. Heistä syntyy lapsia, jotka ovat syntisiä kuten vanhempansa (Ef. 2:3, Joh. 3:5–6). Koko ihmiskunta seuraa samoja jälkiä kuin esivanhempansa Adam ja Eeva: ”Kaikki ovat luopuneet ja käyneet kelvottomiksi. Ei ole ketään, joka tekee hyvää, ei ainoatakaan.” (Room. 3:12). Siksi me kaikki tarvitsemme Vapahtajaa eli Vapauttajaa, joka tekee meidän puolestamme sen, mitä me emme pysty itse tekemään. Jo heti syntiinlankeemuksen jälkeen Jumala ilmoitti evankeliumin eli ilosanoman tulevasta Vapahtajasta: ”Ja minä panen vihan sinun ja naisen välille ja sinun sukusi ja hänen sukunsa välille: ihminen on iskevä sinun pääsi murskaksi, ja sinä olet iskevä häntä kantapähän.” (Gen. 3:15) Vaimon siemen on Jeesus Kristus, Jumalan Poika, joka syntyy ihmiseksi neitsyt Mariasta. Ristinkuolemallaan hän polki murskaksi käärmeen pään eli voitti synnin, kuoleman ja Saatanan vallan. Päivän toinen lukukappale Jes. 53. luku on yksi Van-

han testamentin kirkkaimmista Messiasprofetioista. Vanha testamentti osoittaa tulevaan Messiaseen, joka täyttää lain eli Jumalan vaativan tahdon ja elää virheettömän, synnittömän elämän ja kuolee ristillä kaikkien ihmisten syntien tähden.

Uudesta testamentista on luettavissa, miten Vanhan testamentin profetiat toteutuivat: aika oli täyttynyt, Jumalan Poika syntyi ihmiseksi, Jeesus opetti ja julisti Jumalan valtakuntaa, hänen tiensä vei ristiinnaulittavaksi. Golgata oli aivan Jerusalemin muurin ulkopuolella, siinä oli kahden tien yhtymäkohta, josta kulki ohitse paljon kansaa. Poikkipuun kantaminen oli raskas koetus yönsä valvoneelle, vertavuotavalle ja pahoinpidellylle Jeesukselle. Ristin yllä oleva kirjoitus, johon oli kirjoitettu Jeesuksen tuomion syy, närkästytti väkeä, koska sanoihin ”juutalaisten kuningas” sisältyi ivaa juutalaista kansaa kohtaan. Pilatus ei suostunut muuttamaan kirjoitusta ylipappien pyynnöstä, he olivat itse painostaneet Pilatuksen hyväksymään heidän syytöksensä, nyt he joutuivat suostumaan syytösten julkistamiseen. Pilatus ei halunnut ottaa kantaa totuuden puolesta, mutta silti kirjoitus sisälsi totuuden: Jeesus on Israelin kuningas, jolle kerran kaikki kansat osoittavat kunnioitustaan.

Ristillä riippuessaan Jeesus uskoi äitinsä rakkaimman opetuslapsensa huolehdittavaksi, vain kaksi lyhyttä lausetta ja Marialla oli uusi koti. Jeesus oli Jumalan tahdolle kuuliainen kuolemaansa saakka, myös neljännen käskyn osalta. Sotilaat ottivat Jeesukselta vaatteet ja jakoivat ne keskenään. Ristiinnaulitsemisen suorittaneilla sotilailla oli oikeus ristiinnaulitun vaatteisiin. Yhtenäisesti kudottu ihokas ei ollut ylellisyysvaate, mutta sen verran arvokas, ettei sitä jaettu osiin. Tällainen ihokas kuului myös ylipapin pukuun, nyt Jeesus oli suuri ylimmäinen pappi – nyt oli suuri sovituspäivä. Tänään ristillä uh-

rattiin se uhri, johon Vanhan testamentin uhrit olivat viitanneet.

Jeesus kuoli ristillä alasti. Alastomuus oli osa tämän kauhean kidutuskuoleman häpeällisyyttä. Usein kirkkojen alttaritauluissa on silti häveliäisyyden takia kuvattu Jeesus niin, että hänelle on lannevaate, joka peittää hänen sukupuolielimensä. Espanjassa Barcelonassa sijaitsevassa suuressa kirkossa Sagrada Familiassa Jeesus on kuvattu kivipatsaassa kaunistelematta ristillä täysin alastomana. Ristiinnaulitun asento ristillä roikkuessa on sellainen, että hän kuolee hitaasti tukehtumalla. Jaloilla ponnistelemalla voi kohentaa asentoaan, niin että voi hetken hengittää paremmin ja näin pitkittää elämänsä – ja kuolinkamppailuaan. Ristillä Jeesus tuli Jumalan kiroamaksi (5. Moos. 21:22–23), hänet kirottiin meidän sijastamme. Jeesus on samanaikaisesti täysin Jumala ja täysin ihminen, Jumala on kuolematon, mutta koska ihminen voi kuolla, ja Jeesus on myös ihminen, ristillä Jumala kuoli. Jumala itse kuoli puolestamme.

Ristinkuolemallaan Jeesus sovitti kaikki maailman synnit, hän tuo ihmisen ja Jumalan sovintoon, hänen kuolemansa takia Jumala armahtaa katuvia syntisiä, meitä, jotka olemme kapinoineet häntä vastaan ja tehneet syntiä, sitä mikä on hänen silmissään vääriä, vastoin hänen pyhää tahtoaan. Hän astui ylös taivaaseen ja istuu Isän oikealla puolella. Silti hän ei ole kaukana meistä. Jeesus tulee lähelle meitä Jumalan sanan saarnassa tai luetussa Jumalan sanassa. Hän tulee lähelle meitä Jumalan sanassa, joka yhdistyy veen: kasteessa, jossa me synnymme uudesti – hengellisesti kuolleesta tulee elävä, Jumalan lapsi. Tai pyhässä eukaristiasa, jossa leivässä ja viinissä Jeesus antaa meille ruumiinsa ja verensä, syntien anteeksi saamiseksi ja hänen kärsimisensä ja kuolemansa muistoksi, silloin hän on meissä ja me hänessä. Ripissä me saamme

tunnustaa sen, mikä painaa omaatuntoa ja erottaa meidät Jumalasta ja vastaanottaa papin julistaman anteeksiantamuksen Jumalan omana anteeksiantamuksena kuten Kristus on luvannut (Joh. 20:22–23). Uskon Kristus asuu meidän sydämissämme (Ef. 3:17). Hän on aina meidän kanssamme: ”Ja katso, minä olen teidän kansanne joka päivä maailman loppuun asti.” (Matt. 28:20) ●

Ville Kettunen
TM

Kristus on ylösnoussut!

PÄÄSIÄISPÄIVÄ 16.4.

HOOS 6:1–3

Tekstimme on saanut paikan pääsiäisaiamuna kahdesta syystä: Hoos.6:2 puhuu eläväksi tekemisestä (חַיִּים), joka voi tarkoittaa sekä ”virvoittamista” (KR33) että kuolleista herättämistä. Lisäksi jae puhuu kolmannesta päivästä ja sen yhteydessä ”nostamisesta” tai ”herättämisestä”. Septuaginta käyttää jakeessa verbiä ἀνίστημι (ἀνίστησθε), jonka johdannaisia Uusi testamentti käyttää usein ylösnousemuksen yhteydessä. Kun Paavali kirjoittaa ”kolmantena päivänä” (1. Kor. 15:4), on luonnollista ajatella hänen viittaavan Hoosean tekstiin. Lutherkin ymmärsi asian samoin. Uudessa testamentissa, kuten varhaisten kirkkoisien teksteissäkään ei kuitenkaan viitata suoraan Hooseaan. Vasta Tertullianus yhdistää tämän jakeen ylösnousemukseen. Jeesuskin puhuu tulevasta ylösnousemuksestaan kolmantena päivänä viitaten Joonan kohtaloon meripedon vatsassa (Matt 12:40), ei Hoosean tekstiin.

Tekstimme on ilmeisesti jumalanpalveluksessa käytetty runo tai laulu. Se saattaa hyvin olla koko Israelin yhteistä omaisuutta, vaikka valtakunnan jakautumisen jälkeen Juudan ja Samarian (Efraimin) jumalanpalveluksetkin eriytyivät toisis-

taan. Sisällöltään se sopii hurskaitten israelilaisten suuhun hyvin. Jumalan luopalaaminen on Vanhan testamentin yleinen teema. Niin profeetat kuin historialliset kirjat, samoin kuin laki kehottavat jatkuvasti kääntymään, palaamaan Herran, ainoan auttajan, luo. Kun Israelia kohtasi kova kohtalo, se ymmärrettiin Jumalan kurituksena ja rangaistuksena ja samalla kutsuna palaamaan, jotta Herra taas parantaisi kansansa. Herra on ”suuri armosaan”, Hän ”Herra on laupias ja armah tavainen Jumala, pitkämielinen ja suuri armossa ja uskollisuudessa, joka pysyy armollisena tuhansille, joka antaa anteeksi pahat teot, rikokset ja synnit.” (2. Moos 34:6,7) Daavid saa profeetta Naatanilta Herran mutkattoman vastauksen, melkein pä yllättäen heti tunnustettuaan raskaan syntinsä: ”Niin on myös Herra antanut sinun syntisi anteeksi; sinä et kuole.” (2. Sam12:13)

Yhteydessään tämän runon voi ymmärtää kuitenkin myös toisin. Herra syyttää Israelia mitä raskaimmista synneistä ja uhkaa sitä täydellisellä hylkäämisellä ja jopa koko pelastushistorian peruuttamisella: ”Sinä et saa enää jäädä Herran maaahan. Efraim joutuu takaisin Egyptiin.” (9:3). Efraim (Israel) on harjoittanut epäjumalanpalvelusta ja ollut uskonon kuin profeetan porttovaimo. Se on pystyttänyt kaksi sonnipatsasta kilpailijoiksi Jerusalemin temppelille. Se on juossut Baalien perässä, tappanut kuninkaitansa ja syyllistynyt muihinkin veritekoihin. Jumala kyllä on ”hidas vihaan” ja nopea antamaan anteeksi, mutta Efraim ei tunne syntejään. Se toivoo vain pian saavansa asiansa kuntoon. ”Hän on lyönyt, mutta hän myös siitoo haavat. Vain päivä tai kaksi, ja hän virvoittaa meidät... Hän tulee, se on varmaa kuin aamun koitto...”.

Ei siis ihme, että heti näiden jakeiden jälkeen Herra valittaa Efraimin uskollisuuden häilyvyyttä. Papit ja kansa pitä-

vät Herran armoa melkein itsestään selvänä, automaationa, vähän samaan tyyliin kuin Suomessakin on valittu uskonpuhdistuksen juhluvuoden teemaksi ”Armoa”, vaikka parannusta ei kuule tehtävän tai saarnattavan. Israelin olisi tullut tehdä parannus, kääntyä, hylätä syntinsä. ”Siksi olen lähettänyt profeettani lyömään teitä... Jumalan tuntemista minä vaadin...” (6:5,6)

Miten siis lukea Hoosean teksti? Raamatussa on esimerkkejä sanoista ja teksteistä, jotka on tarkoitettu evankeliumin ja totuuden vastaisiksi, mutta Kristuksen kuoleman ja ylösnousemuksen takia ne ovat saaneet uuden sisällön. Ylipappi Kaifas joutui ennustamaan Jeesuksesta: ”Ettekö te käsitä, että jos yksi mies kuolee kansan puolesta, se on teille parempi kuin että koko kansa joutuu tuhoon?” Hän tahtoi raivata Jeesuksen pois, mutta tuli samalla ennustaneeksi ihanan totuuden Jumalan pelastussuunnitelmasta. Häpäistäkseen Jeesusta sanoivat fariseukset ja lainoppineet: ”Tämä ottaa vastaan syntisiä ja syö heidän kanssaan.” Sotilaat taas ivasivat Jeesusta ennen teloitusta: ”Terve, juutalaisten kuningas!” Jeesusta pilkattiin myös ristillä: ”Muita hän on auttanut, itseään ei voi auttaa...” (Mark 15:31)

Kun Hoosean teksti luetaan pääsiäis-aamuna, se saa lopullisen merkityksensä. Se on tosin sekä hyvä hengellinen laulu että myös Efraimin ”mantra”, jolla Israel tuuditti itsensä väärään rauhaan, luullen saavansa Jumalan omaan uskonnolliseen peliinsä mukaan. Mutta Jumalan pelastustekojen saattaminen päätökseensä Golgatalla ja haudalla avaa Hoosean sanat uudella tavalla: Jumala on todellakin raadellut ja parantanut, sillä ”hänen haavojensa hinnalla me olemme parantuneet.” Kuolema näytti saaneen voiton, mutta ”vain päivä tai kaksi, ja kolmantena päivänä hän meidät herättää, ja me saamme elää hänen edessään.” ”Jos kerran yhtäläi-

nen kuolema on liittännyt meidät yhteen hänen kanssaan, me myös nousemme kuolleista niin kuin hän.” (Room 6:5). ”Jumala antoi Kristuksen kuolla meidän rikkomustemme tähden ja herätti hänet kuolleista meidän vanhurskauttamisemme tähden.” (Room 4:25) •

Risto Soramies

Suomen evankelisluterilaisen
lähetyshiippakunnan piispa

Ylösnouseksen kohtaaminen

TOINEN PÄÄSIÄISPÄIVÄ 17.4.

JOH 20:11–18

Sanotaan, että joulu kokoaa kristityt kehdon ääreen, pitkäperjantai kuolinvoiteelle ja pääsiäinen avatun haudan luokse. Oli koittanut ylösnousemuksen hetki, jonka jälkeen evankeliumin ihmeellinen salaisuus alkoi toden teolla avautua. Ensin yksittäisille ihmisille, Magdalan Marialle, muille Jeesusta palvelleille naisille ja opetuslapsille. Sen jälkeen Jerusalemissa alkaen kaikille kansoille maan ääriin saakka.

Sapatinpäivä oli siis mennyt, Golgatalle oli laskeutunut hiljaisuus. Luultiin, että kaikki oli loppu, koska Jeesus – Tie, Totuus ja Elämä – oli laskettu rikkaan hautaan, niin kuin Jesaja profetoi: ”Rikkaan haudassa hän sai leposijansa.” (Jes 53:9) Mutta tämä kaikki olikin vasta alku; mikään ei ole enää niin kuin ennen, kun maailman Vapahtaja on noussut haudataan. Kuoleman, synnin ja perkeleen valta murrettiin. Kirjeteksti vahvistaa: ”Jumala itse teki Kristuksessa sovinnon maailman kanssa eikä lukenut ihmisille viaksi heidän rikkomuksiaan. Kristukseen, joka oli puhdas synnistä, Jumala siirsi kaikki meidän syntimme, jotta me hänessä saisimme Jumalan vanhurskauden.” (2. Kor 5:19, 21) Taivas avautui jokaisen ihmisen eteen ja kutsua astua sisään kuulutetaan nyt kaikille.

Johannes kuvaa pääsiäisen tapahtumia kolmen henkilön kautta, Pietarin, itsensä ja Magdalan Marian, jolla oli merkittävä rooli ensimmäisenä tyhjän haudan todistajana. Johannes oli jo vakuuttunut ihmeestä, hän ”näki ja uskoi” (Joh 20:8). Verbi *episteusen*, uskoi, on aoristimuoto, joka merkitsee uskon syntymistä. Tyhjä, kovettuneet kääriinliinat, joiden sisältä ruumis oli kuin haihtunut pois, vakuuttivat hänet. Maria oli edelleen syvän surun vallassa, joka oli alkanut hänen seuratesaansa Elämänantajan kuolemaa ristillä:

Katso hänen kasvojaan. Murhe musta kuin yö.

Katso noita silmiä. Suru, syvä kuin meri kajastaa niistä.

Me näemme toivottoman ihmisen. Kaikki tähdet hänen elämänsä taivaalta ovat sammuneet. Oli vielä pimeää ulkona, mutta vielä pimeämpää oli hänen sielussaan.

(**K.V. Tamminen**, *Sanan valossa*)

Maria lienee palannut haudalle omia teitään vietyään viestin Pietarille ja muille opetuslapsille. Surun aihe oli kahdenlainen: Herran kuolema ja kärsimyksen kruununa ruumiin ryöstö. Maria ei tunnistanut enkeleitä eikä Jeesustakaan heti. Tämä puhuu sitä vastaan, että ylösnousemusedistys olisi syntynyt voimakkaasta toiveesta ja hallusinaatiosta. Sellaista toivetta ei ollut, Jeesus oli kuollut, se oli omin silmin todistettu. Ajatus, että haudalla olisi voinut kohdata enkeleitä tai itse Ylösnousseen, oli silkka mahdollisuus. Siksi nuorten miesten näköiset (vrt. Matt ja Luuk) enkelitkään eivät heti vakuuttaneet vaan vasta myöhemmin heidän asujensa hohtava valkoisuus antoi selityksen sille, keitä he olivat olleet.

Ennen kuin enkelit olivat ehtineet vastata Marian kysymykseen ruumiin kohdalosta, Maria kääntyi ja näki Jeesuksen.

Edelleen tilanne puhuu sen puolesta, että toive ylösnousemuksesta ei ollut elossa, vaan kuollut. Maria luuli Jeesusta puutarhuriksi tai puutarhan vartijaksi. Hän puhutteli kohtaamaansa henkilöä kohteliaasti herraksi, mutta hän osoittautuikin yllättäen Herraksi. Ei Jeesuksen näkeminen, ei hänen äänensä kuuleminen ja Marian kutsuminen kohteliaalla ilmaisulla *gynai*, rouva tai lady, saaneet Mariaa vielä oivaltamaan, kenen kanssa hän keskusteli. Vasta kuullessaan nimensä mainittavan (teksti on säilyttänyt asian merkittävyyden takia arameismit *Mariam* ja *rabbuuni*), Marian kerrotaan toistamiseen kääntyneen. Ensimmäisen kerran hän kääntyi tuntemattomaan puutarhuriin päin, nyt katse kääntyi kasvoihin ja hän tunsi Herran. Vielä nyt, kunnioittavasta ilmaisusta huolimatta, Jeesus oli Marialle *rabbuuni*, opettaja. Kohta hän oli *Kyrios*, Herra.

”Älä koske minuun” on totuttu käännös, mutta tekstiyhteys tukee toista tulkintaa: ”päästä minut irti”, ”älä pidättele minua” (**Jukka Thurén**). Tuomaalle ja muille opetuslapsille ilmestyessään Jeesus käytti lievempää ilmaisua *pseelafein*, ”koskettaa, kosketella”. Jeesuksen ruumis oli siis kosketeltavissa, mutta siihen ei saanut takertua, tarttua. Sen sijaan Marian olisi totuttava uuteen tilanteeseen, jossa Jeesus olisi Isän luona. Marialla saattoi olla myös ajatuksena, että Jeesus tarvitsi samanlaista palvelusta kuin ennen kuolemaansa ja elämä jatkuisi jälleen normaalina, nyt kun Jeesus olikin elossa. Jeesus auttoi Mariaa ymmärtämään, että näkemisen ja koskemisen tulisi vaihtua uskumiseen.

Marian piti nyt viedä sana Jeesukselta veljille – ei Marian ja Joosefin pojille, jotka eivät vielä uskoneet (ks. Matt 13:55, Apt 1:14, 1. Kor 15:7) vaan muille tosi veljille – että hän nousisi ”oman Isänsä luo” ja ”heidän Isänsä luo”, ”oman Jumalansa” ja ”heidän Jumalansa luo”. Jeesus ei siis

puhu ”meidän Isästämme” eikä ”meidän Jumalastamme”. Samastuminen ihmisen tiehen oli kuljettu kuolemaan saakka, opetuslapset olivat nyt veljiä, oli aika siirtä takaisin Isän luo. Tie Jumalan lapseksi on avattu kaikille janoaville, maailman synty on sovitettu.

Mika Waltari johtaa meidät Magdalan Marian vierelle suruun ja täyttymykseen runossaan *Muukalaislegioona*.

Me katselimme sinun kulkuasi painunein päin,

Maria Magdaleena ja minä,
ja sinä rakastit meidän väsyneitä sydämiämme,
nälkäisiä sydämiämme, oi Kristus. ●

Juha Vähäsarja
Pastori, Suomen
Raamattuopiston rehtori

Julkaisijat

Suomen Evankelisuterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys ry OPKO
Suomen Raamattuopiston Säätiö SROS
Suomen teologinen instituutti ry STI

Päätoimittaja

Timo Junkkaala
timo.junkkaala@gmail.com
050 545 8446

Toinen päätoimittaja

Timo Eskola
timo.eskola@sti.fi
09 668 9550

Toimitussihteeri

Marko Turunen
marko.j.turunen@outlook.com
044 0510 862

Ulkoasun suunnittelu ja taitto

Teemu Junkkaala | teemu@gstj.fi

Toimitus 2017

Ville Kettunen, Markus Korri,
Santeri Marjokorpi, Leif Nummela,
Juho Sankamo, Topias Tanskanen,
Arno Toivanen, Lauri Vartiainen
Neuvottelukunta 2017–2019
Keijo Rainerma (puheenjohtaja),
Juha Auvinen, Ville Auvinen,
Ruth Franzén, Markku Ihonen,

Ilmari Karimies, Jussi Miettinen,
Pekka Mäkipää, Olavi Peltola,
Tapio Puolimatka, Teuvo V. Riikonen,
Niilo Räsänen, Matti Sartonon, Mauri
Tervonen, Lauri Thurén,
Juha Vähäsarja. **Toimituksen osoite**

PL 15, 02701 Kauniainen

Kustantaja

Perussanoma Oy

Tilauspalvelu ja osoitteenmuutokset

perussanoma@nesenta.fi
09 8566 7918

Tilauhinnat 2016

Opiskelijatilaus 17 €/vuosi, kesto-
tilaus 40 €/vuosi, määräaikaistilaus
43 €/vuosi, irtonumero 7 €

Ilmoitushinnat

1/1 sivu: 130 mm (lev.) x 193 mm (kork.)
250€, 1/2 sivu: vaaka 130 mm x 96,5 mm
140 €, pysty 62,5 mm x 193 mm 140 €,
muut: 0,80 €/pmm, palstaleveys 62,5
mm. Hintoihin lisätään alv. (24%).

Ilmoitusten vastaanotto

aineistot.perusta@perussanoma.fi
050 361 4099
Kirjapaino
K-Print

Aikakauslehtien liiton jäsen.

ISSN 0355-7111

*Perusta julkaisee mahdollisuuksien
mukaan myös kirjoituksia ja komment-
teja, joita ei ole erikseen pyydetty.*

Perusta-lehti painetaan ympäristö-
ystävällisesti.

**Uskon ja ajattelun avuksi
43. vuosikerta
Ilmestyy kuudesti vuodessa**